Lietas arhīva Nr. KA04-0956-22/15
ECLI:LV:RAT:2022:1213.11351000120.6.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2022. gada 13. decembrī

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese Daiga Kalniņa,
tiesnese Daina Treija,
tiesnesis Guntars Kveska,
piedaloties prokurorei Guntai Pudnikai,

iztiesāja atklātā tiesas sēdē krimināllietu /pers. A/, personas kods /personas kods/, apsūdzībā saistībā ar apsūdzētā apelācijas sūdzību par Rīgas rajona tiesas 2022. gada 21. jūlija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas rajona tiesas 2022. gada 21. jūlija spriedumu /pers. A/ atzīts par vainīgu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā, kas paredzēti Krimināllikuma 175. panta pirmajā daļā par svešas kustamas mantas slepenu nolaupīšanu jeb zādzību un Krimināllikuma 187. panta pirmajā daļā par elektrotīkla tīšu bojājumu, pirmās instances tiesas konstatētajos apstākļos.

Par Krimināllikuma 175. panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu /pers. A/ sodīts ar brīvības atņemšanu uz sešiem mēnešiem, par Krimināllikuma 187. panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu – ar brīvības atņemšanu uz sešiem mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50. panta otro daļu pēc noziedzīgu nodarījumu kopības, daļēji saskaitot sodus, galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz deviņiem mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 52. pantu soda izciešanas termiņā ieskaitīts aizturēšanā pavadītais laiks no 2020. gada 7. marta līdz 2020. gada 9. martam.

/pers. A/ piemērots drošības līdzeklis – apcietinājums.

No apsūdzētā par labu cietušajai SIA "EMPOWER" piedzīta kaitējuma kompensācija 5852,28 *euro*.

Izlemts jautājums par rīcību ar pierādījumiem.

[2] Par pirmās instances tiesas spriedumu apsūdzētais iesniedza apelācijas sūdzību, norādot, ka tiesa ir pieļāvusi vairākus procesuālos pārkāpumus, un piespriestais sods – brīvības atņemšana uz deviņiem mēnešiem – ir pārāk bargs.

[3] Apelācijas instances tiesas sēdē apsūdzētais /pers. A/ uzturēja savu apelācijas sūdzību un paskaidroja, ka pārsūdz pirmās instances tiesas spriedumu daļā par viņam noteikto sodu. Viņš, iepazīstoties ar tiesas spriedumu, ir izpratis viņam inkriminētās darbības saskaņā ar Krimināllikuma 187. panta pirmo daļu, arī šajā daļā pilnībā atzīst savu vainu, nožēlo izdarīto, atzīst arī cietušā pieteikto kaitējuma kompensāciju.

Pirmās instances tiesa pieļāvusi procesuālu pārkāpumu, piespriežot bargāku sodu par prokurora lūgto. Lūdz apelācijas instances tiesu samazināt sodu, jo pirmās instances tiesas piespriestais sods ir pārāk bargs.

[4] Apsūdzētā aizstāve Laila Pudule pievienojās aizstāvamā apelācijas sūdzībai, lūdza atcelt pirmās instances tiesas nolēmumu daļā par apsūdzētajam noteikto sodu, nosakot Krimināllikuma 175. panta pirmajā daļā un 187. panta pirmajā daļā paredzētu alternatīvu soda veidu vai mīkstinot piespriesto brīvības atņemšanas sodu, kas ir pārāk bargs.

Pirmās instances tiesa nav pietiekami motivējusi, kādēļ nav iespējams piemērot citu, vieglāku soda veidu. Abi noziedzīgie nodarījumi ir mazāk smagi, radītais kaitējums nav atstājis paliekošas sekas, nav radīts būtisks kaitējums ar Krimināllikumu aizsargātām valsts, sabiedrības vai atsevišķu sabiedrības grupu interesēm.

/pers. A/ ir vaļsirdīgi atzinis vainu un nožēlojis Krimināllikuma 187. panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu, ir iedziļinājies lietas apstākļos, paudis ieinteresētību taisnīgā tiesību noregulējumā. Kā arī apsūdzētais ir piekritis pierādījumu pārbaudes neizdarīšanai, atvieglojot tiesas procesu, kas, ņemot par soda mēru, ir ņemams vērā kā pozitīvs personību raksturojošs apstāklis.

[5] Prokurore G. Pudnika apelācijas instances tiesas sēdē atzina, ka pirmās instances tiesas spriedums ir tiesisks un pamatots, lūdza to atstāt negrozītu, bet apelācijas sūdzību noraidīt.

Pirmās instances tiesa ir pietiekami motivējusi noteikto soda veidu un mēru. Vainas atzīšana Krimināllikuma 187. panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā no /pers. A/ puses vērtējama kā formāla, nerodas pārliecība, ka apsūdzētais ir izpratis savas rīcības kaitīgumu un sekas. Iepriekš bijis vairākkārt sodīts par līdzīgu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu.

Motīvu daļa

[6] Krimināllietu tiesas kolēģija (turpmāk – tiesas kolēģija), izvērtējusi apelācijas sūdzības motīvus, iepazinusies ar krimināllietas materiāliem, noklausījusies apsūdzētā paskaidrojumus, prokurores un aizstāves viedokli atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedums atceļams daļā par apsūdzētajam noteikto sodu pēc Krimināllikuma 187. panta pirmās daļas, noteikto galīgo sodu. Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedums atstājams negrozīts.

[7] Tiesas kolēģija uzskata, ka ar pirmās instances tiesas spriedumu apsūdzētais likumīgi un pamatoti atzīts par vainīgu viņam inkriminēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanā, un apsūdzētā darbības pareizi kvalificētas saskaņā ar Krimināllikuma 175. panta pirmo daļu un 187. panta pirmo daļu, šajā daļā spriedums nav apstrīdēts, līdz ar to pierādījumu pārvērtēšanai par apsūdzētā vainīgumu nav pamata.

[8] Tiesas kolēģija atzīst, ka nosakot apsūdzētajam soda veidu, pirmās instances tiesa saskaņā ar Krimināllikuma 46. panta otrās daļas nosacījumiem ņēmusi vērā izdarīto noziedzīgo nodarījumu raksturu un radīto kaitējumu, apsūdzētā personību un pamatoti atzinusi, ka apsūdzētajam par abiem noziedzīgajiem nodarījumiem sods nosakāms brīvības atņemšanas veidā.

Apsūdzētā izdarītie noziedzīgie nodarījumi, kas paredzēti Krimināllikuma 175. panta pirmajā daļā un 187. panta pirmajā daļā, atbilstoši Krimināllikuma 7. panta trešajai daļai klasificējami kā mazāk smagi noziegumi, ar tiem radīts kaitējums personas mantiskajām interesēm. Ņemot vērā, ka /pers. A/ iepriekš ir vairākkārt sodīts un jaunus noziedzīgus nodarījumus izdarīja nedzēstas sodāmības laikā, tiesas kolēģija uzskata, ka nav pamata apsūdzētajam noteikt citu, ar brīvības atņemšanu nesaistītu sodu par abu noziedzīgo nodarījumu izdarīšanu.

Pirmās instances tiesa spriedumā ir pareizi atspoguļojusi un izvērtējusi apsūdzētā personību raksturojošos datus, kam tiesas kolēģija piekrīt un tos neatkārto. Kā personību pozitīvi raksturojošu apstākli tiesas kolēģija ņem vērā to, ka apsūdzētais ir izmantojis Kriminālprocesa likuma 21.pantā noteiktās tiesības uz sadarbību, tā sekmējot krimināltiesisko attiecību ātrāku noregulējumu, taču minētais nav pamats cita, vieglāka soda veida noteikšanai.

Tiesas kolēģija uzskata, ka apsūdzētā brīvības ierobežošana sasniegs likumā noteikto soda mērķi, kas, samērojot apsūdzētā tiesību aizskārumu ar sabiedriskās drošības interesēm, ir attaisnojams un pie konkrētiem apstākļiem pieļaujams sods.

[9] Vērtējot apsūdzētajam piespriestā brīvības atņemšanas soda mēru par Krimināllikuma 175. panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu, pirmās instances tiesa atbilstoši Krimināllikuma 46. panta trešajai daļai ir ņēmusi vērā apsūdzētā vienu atbildību mīkstinošu apstākli un atbildību pastiprinošu apstākli.

Tiesas kolēģija uzskata, ka apsūdzētajam par Krimināllikuma 175. panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu noteiktais brīvības atņemšanas sods uz sešiem mēnešiem nav uzskatāms par nesamērīgi bargu, un, ņemot vērā, ka apsūdzētajam ir konstatēts atbildību pastiprinošs apstāklis, turpmākai tā mīkstināšanai nav pamata.

Vērtējot apsūdzētajam noteikto soda mēru par Krimināllikuma 187. panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu, tiesas kolēģija atzīst, ka ir konstatējams pamats soda mīkstināšanai.

Pirmās instances tiesa attiecībā uz Krimināllikuma 187. panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu pamatoti nekonstatēja apsūdzētā atbildību mīkstinošus apstākļus.

Par apsūdzētā atbildību pastiprinošu apstākli pirmās instances tiesa pamatoti atbilstoši Krimināllikuma 48. panta pirmās daļas 1. punktam atzina to, ka noziedzīgais nodarījums veido noziedzīgu nodarījumu recidīvu.

Ņemot vērā, ka apsūdzētais apelācijas instances tiesas sēdē atzina savu vainu Krimināllikuma 187. panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un nožēloja izdarīto, minētais ir pamats saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otro daļu atzīt apsūdzētā atbildību mīkstinošu apstākli – vainas atzīšanu un izdarītā nožēlošanu.

Atzīstot par apsūdzētā atbildību mīkstinošu tādu apstākli, kuru nebija konstatējusi pirmās instances tiesa un kuru pirmās instances tiesa, nosakot soda mēru, nebija ņēmusi vērā, apelācijas instances tiesai ir pamats soda mēra pārskatīšanai (*skat. Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta 2016. gada 17. marta lēmumu lietā Nr. SKK-154/2016*).

Ņemot vērā, ka tiek konstatēts jauns atbildību mīkstinošs apstāklis, tas atbilstoši Krimināllikuma 46. panta trešās daļas regulējumam ir ņemams vērā, nosakot soda mēru, apsūdzētajam noteiktais sods par Krimināllikuma 187. panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu, kā arī attiecīgi galīgais sods pēc noziedzīgo nodarījumu kopības ir mīkstināms.

[10] Vērtējot apsūdzētā iebildumus, ka pirmās instances tiesa ir piespriedusi bargāku sodu, salīdzinot ar prokurora lūgto, tādējādi pieļaujot procesuālu pārkāpumu, tiesas kolēģija norāda, ka prokurora viedoklis par apsūdzētajam piemērojamā soda veidu un mēru tiesai nav saistošs.

Atbilstoši judikatūrā paustajam tiesu debatēs gan prokurors, gan arī apsūdzētais vai viņa aizstāvis var izteikt viedokli par piemērojamo sodu. Pirmās instances tiesa, izvērtējot visus apstākļus, var piekrist procesā iesaistīto personu viedoklim par piesprežamo sodu vai arī noteikt personai citu sodu, kas var būt gan vieglāks, gan arī bargāks (*skat. Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta 2007. gada 3. septembra lēmumu lietā Nr. SKK-501/2007*).

[11] Tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa pamatoti apmierinājusi un no apsūdzētā par labu cietušajai SIA "EMPOWER" piedzinusi pieteikto kaitējuma kompensāciju.

[12] Pamatojoties uz apsūdzētā lūgumu, lietā valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniegšanai apsūdzētajam pēc tiesas norīkojuma tika pieaicināta zvērināta advokāta palīdze L. Pudule, kurai par sniegto juridisko palīdzību no valsts līdzekļiem izmaksājams 121 *euro*, kas saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 368. pantu piedzenama valsts labā no apsūdzētā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 563. panta pirmās daļas 3. punktu Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija

n o s p r i e d a

Rīgas rajona tiesas 2022. gada 21. jūlija spriedumu atcelt daļā par /pers. A/ noteikto sodu pēc Krimināllikuma 187. panta pirmās daļas un noteikto galīgo sodu.

/pers. A/ par Krimināllikuma 187. panta pirmajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu sodīt ar brīvības atņemšanu uz 5 (pieciem) mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50. panta pirmo un otro daļu, daļēji saskaitot sodus, galīgo sodu /pers. A/ noteikt – brīvības atņemšana 8 (astoņi) mēneši.

Pārejā daļā spriedumu atstāt negrozītu.

Piedzīt no /pers. A/ procesuālos izdevumus 121 *euro* (viens simts divdesmit viens *euro*) valsts labā par zvērināta advokāta palīdzes Lailas Pudules sniegto juridisko palīdzību kriminālprocesā, nosakot termiņu labprātīgai procesuālo izdevumu samaksai – 30 dienas no nolēmuma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 10 dienu laikā kasācijas kārtībā Augstākajā tiesā Kriminālprocesa likuma 574. un 575. pantā paredzētajos gadījumos, iesniedzot sūdzību vai protestu Rīgas apgabaltiesā.

Pilns nolēmums pieejams 2022. gada 22. decembrī.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese D. Kalniņa

Tiesnese D. Treija

Tiesnesis G. Kveska